

Dertigledendebat over de gevolgen van het tekort op de arbeidsmarkt in de verpleeghuizen

6 april 2023

De vergrijzing, de krapte op de arbeidsmarkt en de steeds groter wordende zorgvraag vraagt een andere manier van kijken naar de inzet van zorg en ondersteuning. De laatste cijfers laten zien dat meer dan 450.000 Nederlanders werkzaam zijn in de zorg voor ouderen, waarvan 317.000 in de verpleging en verzorging.¹ Dit aantal stijgt elk jaar weer, uniek in de zorg. Helaas kan het aanbod van zorg de vraag niet bijbenen, dat laten de [nieuwe arbeidsprognoses](#) zien. Er is door de politiek te lang gewacht met het nemen van fundamentele beslissingen om de zorg voor ouderen toekomstbestendig te maken. Het is inmiddels 5 over 12 voor de zorg. Als er nu niet wordt bijgestuurd, komt de organiseerbaarheid van de zorg in gevaar en valt het Nederlandse zorgstelsel om.

Laatste cijfers

Het CBS sluit zich aan bij een lange rij van onafhankelijke instituties die een schrikbarend beeld schetsen van het arbeidstekort in de zorg. Eind vorig jaar presenteerde ze [nieuwe cijfers](#) die laten zien dat er ruim 56.000 mensen in zorg en welzijn gezocht worden. De grootste sector, thuiszorg en verpleeghuizen, kent ook de meeste vacatures. De twee belangrijkste oorzaken voor het groeiend aantal vacatures hebben volgens ActiZ alles te maken met de vergrijzing:

- De meeste mensen die de zorg verlaten gaan met pensioen. Hoewel er in de verpleeghuizen en thuiszorg meer mensen bij komen dan vertrekken, voorzien we alleen al voor de wijkverpleging dat 30% van de zorgprofessionals binnen 10 jaar met pensioen gaat.
- Het aantal mensen dat zorg nodig heeft groeit harder dan het aanbod. Maandelijks komen er bijvoorbeeld honderden mensen bij met een indicatie voor het verpleeghuis.

Solidariteit onder druk

ActiZ vindt het van belang dat de meest kwetsbaren in onze samenleving altijd aanspraak kunnen maken op passende zorg. Dit vraagt om solidariteit. Als samenleving moeten we uitgaan van wat iemand zelf kan, met ondersteunende hulpmiddelen of techniek en nog meer samen met het netwerk. Alleen op die manier kan de zorgsector toekomstige generaties ouderen van passende zorg voorzien.

Inzet op basis van behoefte

De groeiende groep ouderen die een beroep doet op zorg, maakt de noodzaak om anders te kunnen werken in het verpleeghuis urgenter dan ooit tevoren. Er moet, conform het advies van de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving, meer samengewerkt worden tussen formele en informele zorg.² Dat vraagt niet alleen dat de overheid mantelzorg en informele zorg faciliteert, waardeert en stimuleert, maar ook dat er kritisch wordt gekeken naar de aanspraak op zorg.

¹ <https://azwstatline.cbs.nl/#/AZW/nl/dataset/24062NED/line?dl=87A06&ts=1680530982111>

² <https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2022/05/19/anders-leven-en-zorgen>

Aanspraak op zorg

Niet alle vragen kunnen of moeten met zorg opgelost worden. Het zal meer moeten gaan over hoe, waar en op welk moment we de beschikbare zorg zo goed mogelijk kunnen inzetten, met het beste resultaat. Wat kan iemand nog zelf, of leren om weer zelf te doen? Hoe kan het netwerk, de omgeving en technologie ervoor zorgen dat een oudere zoveel mogelijk zijn of haar eigen leven kan leiden? En pas als dat allemaal is ingezet, komt professionele zorg in het verpleeghuis om de hoek kijken. Het is belangrijk dat ouderen weten op welke zorg ze kunnen rekenen, daarom heeft de politiek de verantwoordelijkheid om reële verwachtingen te scheppen. Dit betekent dat wanneer mensen aanspraak hebben op zorg, zij hier ook op kunnen rekenen.

Vertrouwen op deskundigheid

Tevens is het van belang dat professionals worden ingezet op basis van hun deskundigheid en op de plek waar ze het meest van waarde zijn. Zorgprofessionals kunnen zo vanuit hun kennis met diverse oplossingen komen in verschillende situaties. Daar is ruimte en vertrouwen voor nodig.

Samenwerking formele en informele zorg

Dit alles vraagt om een zorgvuldige afweging en afstemming met de oudere, mantelzorgers, naasten en het sociale netwerk. Zorgen voor een familielid of een dierbare vriend samen met professionals kan daarmee op basis van duidelijke afspraken. Onder meer over elkaars taken, verantwoordelijkheden en communicatie. Dit alles om voldoende aandacht te hebben voor de belastbaarheid van de mantelzorger en de continuïteit van zorg. Daarom is het, volgens ActiZ, van belang dat professionals gefaciliteerd worden om samen te werken met de informele zorg.

Overbruggen van de loonkloof

Naast het anders kijken naar de inzet van zorg en ondersteuning, zal er ook gewerkt moeten worden aan het aantrekkelijker maken van het werken in het verpleeghuis. Te beginnen met een marktconform salaris voor het zorgpersoneel. Bij gebrek daaraan is een toekomstbestendige arbeidsmarkt in de zorg onmogelijk. Helaas blijft dat voor dit kabinet onbespreekbaar. Het zijn overigens niet alleen ActiZ, vakbonden en andere zorgpartijen die hiervoor pleiten. Ook het belangrijkste adviesorgaan van de regering: de Sociaal Economische Raad, roept ertoe op in het rapport: '[Aan de slag voor de zorg](#)'.

Zorgmedewerkers verdienen op dit moment fors minder salaris ten opzichte van mensen met een vergelijkbaar opleidingsniveau in de publieke en commerciële sector. De gemiddelde loonkloof beslaat zes procent tussen de markt en onze sector. Zorgorganisaties zelf hebben hierdoor meer en meer moeite om te concurreren met commerciële organisaties voor personeel, op de krappe arbeidsmarkt. Er is structureel 1 miljard euro nodig om zorgmedewerkers in de ouderenzorg marktconform te belonen. Niet alleen vanuit menselijk oogpunt, maar ook gezien het grote beroep dat we als samenleving op zorgmedewerkers doen is deze investering meer dan gerechtvaardigd.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neemt u contact op met ActiZ:
Olfert Koning (o.koning@actiz.nl / 06-2902 0035), coordinator public affairs ActiZ of Frank Hagelstein (f.hagelstein@actiz.nl / 06-15030610) Manager Wonen & Zorg en Arbeid.